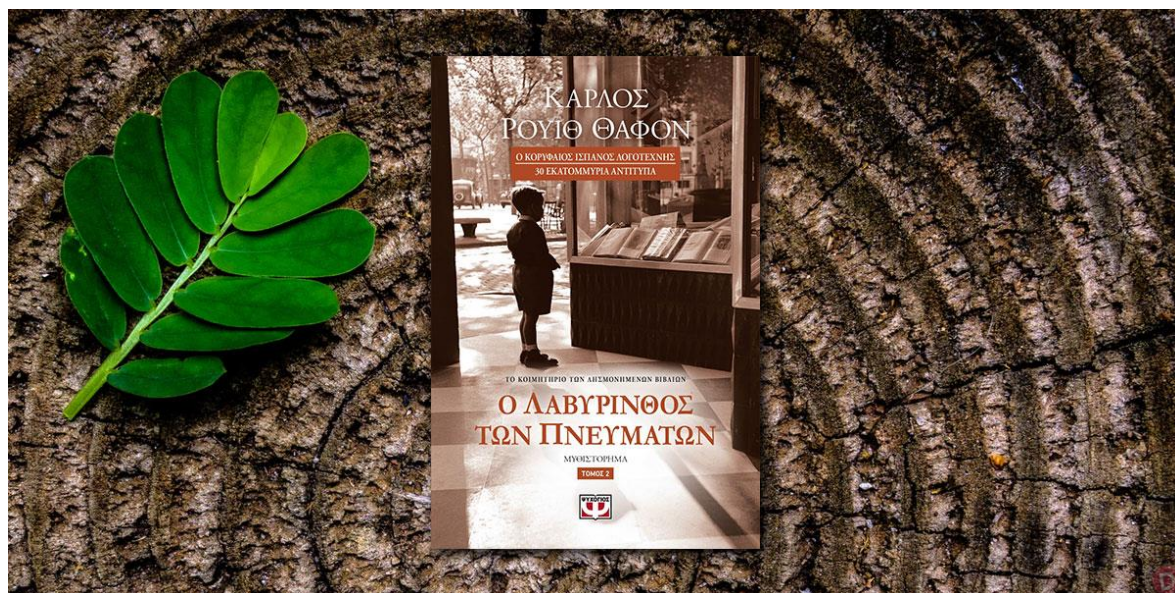


Carlos Ruiz Zafón: «Ο λαβύρινθος των πνευμάτων»



Carlos Ruiz Zafón: «Ο λαβύρινθος των πνευμάτων»

Έρικα Αθανασίου

Δημοσιεύτηκε 26 Φεβρουαρίου 2018

Το Κοιμητήριο των Λησμονημένων Βιβλίων επανέρχεται με κάποιον τρόπο σε κάθε βιβλίο του πολυδιαβασμένου Ισπανού συγγραφέα Κάρλος Ρουίθ Θαφόν. Το ίδιο συμβαίνει και με πολλούς από τους ήρωες, οι οποίοι κρατούν σε άλλα βιβλία πρωταγωνιστικό και σε άλλα δευτερεύοντα ρόλο. Σε όλες όμως τις ιστορίες υπάρχει κάποιο μυστήριο που συνδέεται με συγγραφείς και βιβλία. Και όλες οι ιστορίες εκτυλίσσονται σε μια Βαρκελώνη που από τη μια φαντάζει πανέμορφη και από την άλλη μια πόλη βυθισμένη στη ζοφερή ατμόσφαιρα της δικτατορίας του Φράνκο.

Μετά, λοιπόν, από τα μυθιστορήματα *Το παιχνίδι του αγγέλου*, *Η σκιά του ανέμου* και *Ο αιχμάλωτος του ουρανού*, έρχεται σε δύο τόμους από τις εκδόσεις Ψυχογιός ο *Λαβύρινθος των πνευμάτων*, όπου ξαναβρίσκουμε παλιούς ήρωες αλλά γνωρίζουμε και νέους.

Πρωταγωνίστρια η Αλίθια, την οποία συναντάμε αρχικά σε παιδική ηλικία, όταν η Βαρκελώνη βομβαρδίζεται από παντού και μετατρέπεται σε ερείπια, για να την ξαναβρούμε λίγο πριν τα τριάντα, όταν πια ο Φράνκο βρίσκεται ήδη σχεδόν τριάντα χρόνια στην εξουσία.

Η Αλίθια, με ένα σοβαρό τραύμα στον γοφό από έναν βομβαρδισμό της παιδικής της ηλικίας όπου παραλίγο να χάσει τη ζωή της, και με ένα βαθύ μαύρο χάσμα στην καρδιά, δουλεύει, σχεδόν χωρίς τη θέλησή της, ως ερευνήτρια σε μια παρακρατική οργάνωση. Είναι όμορφη με τον δικό της σκοτεινό τρόπο και δεν αφήνει στο πέρασμά της αδιάφορους τους άντρες. Αν δεν τους χαρίσει μια ματιά δύσκολα την ξεχνάνε. Προσόν που δεν τσιγκουνεύεται να εκμεταλλευτεί όποτε θεωρεί ό,τι απαιτείται. Εξάλλου μια γυναίκα μπορεί να γίνει ό,τι θέλει, «Για να γίνει από παρθένα πόρνη πολυτελείας, δε χρειάζονταν παρά λίγα μόνο αξεσουάρ».

Η αποστολή που αναλαμβάνει στον *Λαβύρινθο των πνευμάτων*, με συνεργάτη έναν αστυνομικό, είναι να βρει τον διάσημο υπουργό Βαλς, ο οποίος εξαφανίστηκε, ενώ για καιρό δεχόταν απειλές. Ο Βαλς δεν είναι μόνο διάσημος υπουργός αλλά θεωρείται και ένα από τα μεγαλύτερα πνεύματα της Ισπανίας.

Τα πράγματα όμως συχνά δεν είναι όπως φαίνονται. Αυτό διαρκώς μας το υπενθυμίζει ο συγγραφέας, σε ένα βιβλίο που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως κατασκοπευτικό θρίλερ. Εάν και ο χαρακτηρισμός που ίσως θα του ταίριαζε περισσότερο είναι ύμνος στο βιβλίο και τους δημιουργούς του. Ένα βιβλίο που υμνεί την ανάγκη να διηγηθείς ιστορίες.

Όσο η Αλίθια ψάχνει, όλο και περισσότερα μυστικά που συνδέονται με τον Βαλς και που πολύς κόσμος θα προτιμούσε να μείνουν κρυμμένα αποκαλύπτονται, ενώ δεν είναι λίγος ο κόσμος που τον μισεί. Εξάλλου είχε διατελέσει διευθυντής φυλακών στην αρχή της ανάληψης της εξουσίας από τον Φράνκο. Μιας φυλακής όπου είχαν φυλακιστεί γνωστοί συγγραφείς. Ήρωες προηγούμενων βιβλίων του Κάρλος Ρουίθ Θαφόν.

Όπως όλα τα βιβλία του, εξελίσσεται και αυτό με πολλή αγωνία για τον αναγνώστη και με ανατροπές. Παρ' όλα αυτά, το χιούμορ είναι διάχυτο σε όλη την ιστορία, πολύ πιο έντονο από τα προηγούμενα βιβλία. Ένα βιβλίο που γράφτηκε πρόσφατα, για μια Ισπανία του 1938 και του 1960, που όμως φαίνεται να αφορά και τη σημερινή εποχή. Η πολιτική και η ανάγκη για εξουσία είναι διαχρονικά και παγκόσμια εξίσου βρόμικες.

«Σπανίως στην ιστορία αυτής της χώρας έχουν τεθεί επικεφαλής πολιτιστικών ιδρυμάτων άνθρωποι που έχουν τα ανάλογα προσόντα ή που έστω δεν είναι εντελώς άσχετοι. Διεξάγονται αυστηροί έλεγχοι και υπάρχει

πολυάριθμο εξειδικευμένο προσωπικό που φροντίζει να μη συμβεί κάτι τέτοιο. Η αξιοκρατία και το μεσογειακό κλίμα είναι εξ ανάγκης δύο πράγματα ασύμβατα. Είναι το τίμημα που πληρώνουμε για να έχουμε το καλύτερο λάδι του κόσμου, φαντάζομαι».

Τα παραπάνω θα πει ο έμπειρος βιβλιοθηκονόμος καθώς απολύεται, περιγράφοντας συγχρόνως τις προσλήψεις της Ελλάδας του σήμερα και υποδεικνύοντας τη λύση του πραγματικού μυστηρίου. Άχρηστοι άνθρωποι σε σημαντικές θέσεις. Η ουσία όπου πηγάζουν τα μεγαλύτερα κακά.

Ανάμεσα στην ιστορία είναι γραμμένες φράσεις με εικόνες σαν ποίηση: «Είναι ελάχιστες οι φορές που η ζωή επιτρέπει σε κάποιον να περπατήσει μες στα ίδια του τα όνειρα και να χαϊδέψει με τα χέρια του μια χαμένη ανάμνηση». Ή, κάπου αλλού: «Ήταν τόσο ασήμαντος από άποψη εξωτερικής εμφάνισης, που και η ίδια η βαριεστημάρα να τον συναντούσε δε θα τον πρόσεχε».

Τα πράγματα όμως συχνά δεν είναι όπως φαίνονται. Αυτό διαρκώς μας το υπενθυμίζει ο συγγραφέας, σε ένα βιβλίο που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως κατασκοπευτικό θρίλερ. Εάν και ο χαρακτηρισμός που ίσως θα του ταίριαζε περισσότερο είναι ύμνος στο βιβλίο και τους δημιουργούς του. Ένα βιβλίο που υμνεί την ανάγκη να διηγηθείς ιστορίες. «Ένας θρύλος δεν είναι παρά ένα ψέμα κατασκευασμένο με σκοπό να ερμηνεύσει μια οικουμενική αλήθεια».

Από το βιβλίο περνάει μέχρι και ο Σαλβαδόρ Νταλί, ο οποίος ζητάει να του βαλσαμώνουν διακόσιες χιλιάδες μυρμήγκια.

Ο συγγραφέας παίζει με τον αναγνώστη και τους ήρωές του, οι οποίοι θέλουν να γράψουν το δικό τους βιβλίο – *Λαβύρινθος των πνευμάτων*. Εξάλλου, οι περισσότεροι από τους ήρωές του ή είναι συγγραφείς ή όνειρό τους είναι να γίνουν ή έστω είναι φανατικοί αναγνώστες, έτοιμοι να διαβάσουν το βιβλίο στο οποίο πρωταγωνιστούν.

Αφού μιλάει για συγγραφείς δεν μπορεί να παραβλέψει και τη νοοτροπία των συγγραφέων: «Η ζήλια είναι η γάγγραινα των συγγραφέων – μας κάνει να σαπίζουμε ζωντανοί, μέχρι που μας θερίζει η λησμονιά χωρίς δεύτερη σκέψη».

Ενώ κάπου αλλού: «Ο χειρότερος εφιάλτης του πατέρα μου ήταν, ύστερα από όλα εκείνα τα βιβλία που είχαν δηλητηριάσει το ξαναμμένο μου μυαλό, να ερωτευτώ το χειρότερο είδος ανθρώπου που υπάρχει στον κόσμο, το πιο μοχθηρό, σκληρό και κακόβουλο που έχει ποτέ βγει και που ο βασικός σκοπός του στη ζωή, πέρα απ' το να ικανοποιεί την άμετρη ματαιοδοξία του, είναι να κάνει δυστυχισμένους τους αφελείς που θα διαπράξουν το μέγιστο σφάλμα να τον αγαπήσουν, έναν συγγραφέα».

Όπως και στη σημερινή Ελλάδα ο κόσμος φαίνεται να ξεχνάει τα πραγματικά προβλήματα, έτσι και στην Ισπανία του Φράνκο ο κόσμος

μπορεί να απορροφηθεί, για παράδειγμα, από την «ακρόαση μιας ραδιοφωνικής εκπομπής για τα ζητήματα που πράγματι απασχολούσαν κάθε πολίτη: το πρωτάθλημα ποδοσφαίρου και την εμφάνιση ενός κάλου στο αριστερό πόδι του Κουμπάλα, πριν από τον αγώνα Ρεάλ-Μπαρτσελόνα την ερχόμενη Κυριακή».

Παρά το χιούμορ όμως και την ποίηση, το βιβλίο το διατρέχει ο πόνος και η βία. Τα βασανιστήρια σε κάθε δικτατορία φαίνεται να είναι απαραίτητα και η περιγραφή τους είναι καθ' όλα ανατριχιαστική.

Σημαντικός ήρωας στην ιστορία, όπως και σε προηγούμενα βιβλία, ο Φερμίν, γεμάτος σοφία και έτοιμος να καταβροχθίσει τα πάντα αμέσως μετά από ένα καλό γεύμα, ενώ όλα κατά τη γνώμη του μπορούν να φτιάξουν με την αγαπημένη του καραμέλα. Μία από τις συμβουλές του Φερμίν: «Όταν έρχεται η ώρα να πεις ψέματα, αυτό που πρέπει να 'χεις κατά νου δεν είναι η αληθοφάνεια της ιστορίας που σκαρφίστηκες, αλλά η απληστία, η ματαιοδοξία και βλακεία αυτού που θα την ακούσει. Δε λέει ποτέ κανείς ψέματα στους άλλους, εκείνοι λένε ψέματα στους εαυτούς τους. Ένας καλός ψεύτης λέει στους ανόητους ό,τι θέλουν ν' ακούσουν».



Μοιραία κάποια από τα μυστήρια προηγούμενων βιβλίων αποκαλύπτουν πτυχές τους σε αυτό.

Καθώς ο Φράνκο πέφτει, ο Φερμίν θα αποφανθεί: «Θα καταρριφθούν ρεκόρ ολυμπιακού επιπέδου στην ταχύτητα αλλαγής στρατοπέδου και θα δούμε πολλούς ήρωες να ξετρυπώνουν κάτω από τους καναπέδες τους. Είναι κανόνας σ' αυτές τις περιπτώσεις. Θα είναι σαν μια μεγάλη περίοδος δυσκοιλιότητας... Στο τέλος τέλος, όλο αυτό δεν είναι παρά ένα μαγαζάκι συμφερόντων, περισσότερο ή λιγότερο μεταμφιεσμένων, που πουλάει φούμαρα στον ανόητο λαό... Το μόνο που μετράει είναι ποιοι κάνουν κουμάντο, ποιοι έχουν τα κλειδιά του χρηματοκιβωτίου και πώς μοιράζονται τα λεφτά των άλλων. Προκειμένου να μη χάσουν τα λάφυρα, θα ξεπλυθούν όλοι και όλα, πράγμα που σαφώς τους χρειάζεται».

Οι ήρωες θα βρουν τρόπο να εξασφαλίσουν τη δική τους γαλήνη, και ίσως τους ξανασυναντήσουμε σε κάποιο από τα επόμενα βιβλία του Κάρλος

Ρουίθ Θαφόν, και ο κόσμος θα εξακολουθήσει να επιλέγει τους πολιτικούς που θα παίρνουν τα λεφτά του.

Ο λαβύρινθος των πνευμάτων

Κάρλος Ρουίθ Θαφόν

Μετάφραση: Βασιλική Κνήτου

Ψυχογιός

480 σελ.

ISBN 978-618-01-2155-1

Τιμή: €16,60